

Knutepunkt Sørlandet – Innkjøp

STANDARD AVTALEVILKÅR FOR VAREKJØP OVER EØS - TERSKEVERDI

Innhold

1	ANVENDELSE.....	4
2	LEVERANDØRENS PLIKTER OG RETTIGHETER.....	4
2.1	KOMMUNIKASJON.....	4
2.2	VARENES EGENSKAPER	4
2.2.1	<i>Lover, forskrifter og offentlige vedtak.....</i>	4
2.2.2	<i>Kvalitetssikring</i>	4
2.2.3	<i>Garanti</i>	4
2.3	ORDREBEKREFTELSE ETTER ANROP INNENFOR RAMMEAVTALE	5
2.4	LEVERINGSTID OG –STED	5
2.4.1	<i>Montasje og funksjonsprøver.....</i>	5
2.4.2	<i>Produktopplysning og opplæring</i>	5
2.4.3	<i>Leveringsklausuler.....</i>	5
2.5	UNDERLEVERANDØRER OG ANDRE MEDHJELPERE	6
2.5.1	<i>Leverandørens rett til å benytte underleverandører.....</i>	6
2.5.2	<i>Identifikasjon.....</i>	6
2.5.3	<i>Overdragelse</i>	6
2.6	REKLAME	6
2.7	TAUSHETSPLIKT	6
2.8	KRAV TIL LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR.....	6
2.9	HMS	7
2.10	INNRAPPORTERING AV UTENLANDSKE OPPDRAGSTAKERE OG ARBEIDSTAKERE	7
2.11	ETISK HANDEL.....	7
2.11.1	<i>Prinsipper og ansattes rettigheter.....</i>	7
2.11.2	<i>Oppfølging.....</i>	8
2.11.3	<i>Brudd</i>	8
2.12	FORSIKRING	8
2.13	RETURORDNING FOR EMBALLASJE.....	9
3	KUNDENS PLIKTER OG RETTIGHETER.....	9
3.1	KUNDENS MEDVIRKNING TIL OPPFYLLELSE AV AVTALEN	9
3.2	TAUSHETSPLIKT	9
3.3	IDENTIFIKASJON	9
3.4	NYE PRODUKTER.....	9
4	AVROP/BESTILLING	9
5	PRIS OG BETALING	10
5.1	PRIS	10
5.2	REGULERING AV PRISEN.....	10
5.3	UTGIFTER OG REISER.....	10
5.4	FAKTURERING	10
5.5	BETALING ETTER MEDGÅTT TID (REGNINGSARBEID)	11
5.6	BETALINGSFRIST	11
5.7	EIENDOMSRETTENS OVERGANG	11
6	ENDRINGER.....	11
6.1	SPESIELT OM FRISTFORLENGELSE	12
6.1.1	<i>Partenes forhold</i>	12
6.1.2	<i>Forhold utenfor partenes kontroll (Force Majeure).....</i>	12
7	MISLIGHOLD.....	12
7.1	MANGEL	12
7.1.1	<i>Kjøperens undersøkelsesplikt før/ved avtaleinngåelse</i>	12
7.1.2	<i>Tidspunkt for mangel</i>	13
7.1.3	<i>Kundens undersøkelse etter levering.....</i>	13

7.1.4	Reklamasjon	13
7.1.5	Unntak fra reklamasjonsreglene	13
7.1.6	Sanksjoner ved mangler	13
7.1.7	Krav på retting og omlevering (avhjelp).....	14
7.1.8	Melding om krav på retting eller omlevering (avhjelp)	14
7.1.9	Leverandørens rett til retting eller omlevering (avhjelp).....	14
7.1.10	Prisavslag eller heving etter manglende avhjelp	14
7.1.11	Prisavslag	14
7.1.12	Heving.....	14
7.1.13	Erstatning	15
7.2	FORSINKELSE.....	15
7.2.1	Rett til oppfyllelse.....	15
7.2.2	Dagmulkt.....	15
7.2.3	Heving	16
7.2.4	Erstatning	16
7.3	TILBAKEHOLDSRETT	17
7.4	BETALINGSMISLIGHOLD	17
8	OPPSIGELSE.....	17
9	TVISTER OG RETTSVALG	18

1 Anvendelse

Disse standard avtalevilkår gjelder mellom den enkelte kommune/sector/virksomhet hos Knutepunkt Sørlandet innkjøp (heretter kalt Kunden), og den part som påtar seg å levere varen eller varene (heretter kalt Leverandøren).

De alminnelige bestemmelsene i lov om kjøp av 13. mai 1988 nr. 27 (kjøpsloven) kommer til anvendelse så langt ikke partenes avtale, eller disse standard avtalevilkår, fastsetter avvikende bestemmelser.

2 Leverandørens plikter og rettigheter

2.1 Kommunikasjon

Leverandøren skal i god tid gjøre Kunden kjent med hva han behøver av opplysninger for å gjennomføre sitt oppdrag.

Leverandøren skal varsle Kunden hvis det oppstår behov for justeringer av oppdraget.

Varsel, krav og andre meldinger som skal gis etter avtalen, skal sendes til partenes representanter eller til avtalte adresser. Varsel skal gis skriftlig.

2.2 Varenes egenskaper

Dersom annet ikke følger av avtalen, skal varene og/eller ytelsene:

- passe for de formål som tilsvarende vare vanligvis brukes til;
- passe for et bestemt formål som Leverandøren var eller måtte være kjent med da avtalen ble inngått, unntatt når forholdene viser at Kunden for så vidt ikke bygde på Leverandøren sakkunnskap og vurdering eller ikke hadde rimelig grunn til å gjøre det;
- ha egenskaper som Leverandøren har vist til ved å legge fram prøve eller modell;
- være pakket på vanlig eller annen forsvarlig måte som trengs for å bevare og beskytte varen.

Leverandøren er ansvarlig for at hans ytelser på en helhetlig måte stemmer med de formål, krav og spesifikasjoner som er en del av denne avtalen.

2.2.1 Lover, forskrifter og offentlige vedtak

Dersom leveransen omfatter varer underlagt lov eller offentlige forskrifter, skal varene være i overensstemmelse med disse.

2.2.2 Kvalitetssikring

Leverandøren skal ha et tilfredsstillende kvalitetssikringssystem som er tilpasset kjøpets art. Kunden har rett til å foreta, og Leverandøren skal medvirke til å gjennomføre kvalitetsrevisjoner hos ham selv og/eller eventuelle underleverandører.

2.2.3 Garanti

Dersom ikke annet er avtalt gjelder to års garanti for de leverte varer. Leverandøren skal i garantitiden snarest mulig og for egen regning bytte ut defekte deler eller reparere varen slik at leveransen er uten feil og mangler. Garantien omfatter ikke feil som skyldes normal slitasje.

For deler som skiftes ut eller repareres påtar Leverandøren seg de samme garantiforpliktelser, regnet fra det tidspunkt reparasjonen eller utskiftingen er foretatt.

Nevnte garantitid skal likevel ikke være kortere enn det som er vanlig for produktet ved løpende tilvirkning for alminnelige salg.

2.3 Ordrebekreftelse etter anrop innenfor rammeavtale

Leverandøren skal så snart som mulig etter mottakelse av Kundens bestilling sende Kunden ordrebekreftelse. Dersom ordrebekreftelse ikke er mottatt innen rimelig tid forbeholder Kunden seg rett til å kansellere bestillingen etter 14 dager.

Dersom ordrebekreftelsen på noe punkt avviker fra bestillingen, skal dette uttrykkelig opplyses og hvert avvikende punkt spesifiseres. Ved slike avvik fra bestillingen er avtale ikke å anse som inngått med mindre Kunden skriftlig godtar avvikene.

Hvis leveringstid ikke er oppgitt i bestillingen, skal Leverandøren oppgi denne i sin ordrebekreftelse.

2.4 Leveringstid og –sted

Varen skal leveres til avtalt leveringstid og leveringssted.

Levering før avtalt leveringstid skjer for Leverandørens risiko og regning med mindre Kunden skriftlig har samtykket til slik levering. Dersom leveringstid ikke er avtalt, eller angitt i bestillingen, skal levering skje innen rimelig tid etter at avtalen er inngått.

2.4.1 Montasje og funksjonsprøver

Dersom det er avtalt at Leverandøren skal utføre montasje, eller at det i forbindelse med levering skal foretas funksjonsprøver, anses levering først skjedd når montasjen eller prøvene er ferdig utført og Kunden skriftlig har bekreftet at varen er akseptert.

Dersom montasjen utføres etter en fast avtalt pris, omfatter denne alle utgifter som ikke er spesielt unntatt i avtalen, samt prøvedrift og idriftsettelse hvor dette må anses forutsatt.

2.4.2 Produktopplysning og opplæring

Leverandøren skal uoppfordret levere produktblad og lignende på relevante produkter til Kunden.

Leverandøren skal utføre hensiktsmessig brukeropplæring på egnet sted for å sikre en faglig og økonomisk riktig bruk av produktene uten ekstra kostnad for Kunden.

2.4.3 Leveringsklausuler

Er leveringsklausul avtalt, skal den fortolkes i henhold til de ved avtalens inngåelse gjeldende INCOTERMS (Det Internasjonale Handelskammers transportklausuler).

Er ingen leveringsklausul avtalt, er levering fritt levert til avtalt leveringssted. (INCOTERMS DDP - Delivered duty paid). Risikoen går over på Kunden når varen er levert på leveringsstedet i samsvar med avtalen.

2.5 Underleverandører og andre medhjelpere

2.5.1 Leverandørens rett til å benytte underleverandører

På anmodning fra Kunden plikter Leverandøren å opplyse om, og eventuelt hvilke underleverandører han vil benytte til oppfyllelse av avtalen. Kunden har rett til å underkjenne valg av underleverandør/er dersom saklig grunn foreligger.

2.5.2 Identifikasjon

Leverandøren svarer for sine ansatte og andre medhjelpere som han benytter for å oppfylle sine forpliktelser etter avtalen.

2.5.3 Overdragelse

Leverandøren kan ikke overdra sine forpliktelser etter avtalen uten at Kunden har samtykket skriftlig på forhånd. Samtykke kan ikke nektes uten saklig grunn. Dette gjelder også dersom Leverandøren i avtaleperioden endrer eierskaps- og/eller organisasjonsstruktur.

2.6 Reklame

Leverandøren må innhente skriftlig forhåndsgodkjennelse fra Kunden dersom han ønsker å gi offentligheten informasjon om avtalen utover å oppgi leveransen som generell referanse. Leverandøren kan ikke i noen sammenheng benytte Kundens kommunevåpen uten etter særskilt tillatelse.

2.7 Taushetsplikt

Leverandøren, hans ansatte, og eventuelle underleverandører har taushetsplikt i henhold til bestemmelsene i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker §§ 13 - 13f.

Partene har taushetsplikt om opplysninger som fremkommer om den annens forretningsmessige eller personlige forhold når det foreligger en berettiget interesse i at opplysningene ikke blir spredt. Dette skal ikke være til hinder for at slike opplysninger gis til andre når dette er nødvendig for gjennomføringen av oppdraget. Det samme gjelder opplysninger som er nødvendige for senere drift og vedlikehold.

2.8 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

For avtaler som omfattes av forskrift 8. februar 2008 nr. 112 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige avtaler gjelder følgende:

Leverandøren og hans underleverandører plikter å gi sine ansatte lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn det som følger av gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren og hans underleverandører må på forespørsel opplyse om hvilken landsomfattende tariffavtale de legger til grunn overfor sine ansatte, samt fremlegge et eksemplar av denne tariffavtalen ved kontroll.

Kunden kan kreve at Leverandøren dokumenterer hvilke lønns- og arbeidsvilkår de ansatte har. Kunden har rett til innsyn i relevante dokumenter, og har rett til å foreta andre undersøkelser som gjør det mulig for ham å gjennomføre nødvendig kontroll med at kravet til lønns- og arbeidsvilkår overholdes.

Leverandøren plikter å ha tilsvarende avtalebestemmelse i sine avtaler med underleverandører, og skal gjennomføre nødvendig kontroll hos sine underleverandører for å påse at plikten overholdes.

Leverandøren plikter på oppfordring å legge frem dokumentasjon på de lønns- og arbeidsvilkår som blir benyttet. Dokumentasjonsplikten omfatter også underleverandører.

2.9 HMS

Leverandøren er ansvarlig for å ivareta nødvendig tiltak for helse-, miljø- og sikkerhet innen egen organisasjon og under arbeidet hos Kunden. På forespørsel fra Kunden, skal Leverandøren når som helst kunne dokumentere at han har et internt kontrollsystem.

2.10 Innrapportering av utenlandske oppdragstakere og arbeidstakere

Leverandøren plikter å rapportere eventuell bruk av utenlandske oppdragstakere og arbeidstakere i henhold til de til enhver tid gjeldende regler.

2.11 Etisk handel

Leverandøren og avtalepartnere skal respektere grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø. Varer som leveres til Kunden skal være fremstilt under forhold som er forenlige med kravene angitt nedenfor. Kravene bygger på sentrale FN-konvensjoner, ILO-konvensjoner og nasjonal arbeidslovgivning på produksjonsstedet.

Kravene angir minimumsstandarder. Der hvor konvensjoner og nasjonal lover og reguleringer omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde. Dersom Leverandøren bruker underleverandører for å oppfylle denne avtalen, er han forpliktet til å videreføre og bidra til etterlevelse av kravene hos sine underleverandører.

2.11.1 Prinsipper og ansattes rettigheter

a) Nasjonal lovgivning

Arbeidsretten og arbeidslovgivningen der produksjonen finner sted skal etterleves. Av særlig relevante forhold fremheves lønns- og arbeidstidsbestemmelser, helse, miljø og sikkerhet, lovfestede forsikringer og sosiale ordninger, samt regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidsavtaler.

b) Forbud mot barnearbeid (FNs barnekonvensjon artikkel 32, ILO-konvensjon nr. 138 og 182)

- Barn har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttning i arbeid, og mot å utføre arbeid som kan svekke utdannings- og utviklingsmuligheter.
- Minstealderen må ikke i noe tilfelle være under 15 år (14 eller 16 år i visse land).
- Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid.
- Dersom det foregår slikt barnearbeid, skal det arbeides for snarlig utfasing. Det skal samtidig legges til rette for at barna gis mulighet til livsopphold og utdanning inntil de ikke lenger er i skolepliktig alder.

c) Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjon nr. 29 og 105)

- Det skal ikke foregå noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.

- Arbeiderne må ikke levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver, og skal være fri til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

d) Diskriminering (ILO-konvensjoner nr. 100 og 111)

- Det skal ikke foregå noen diskriminering i arbeidslivet basert på etnisk tilhørighet, religion, alder, uførhet, kjønn, ekteskapsstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.

e) Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvensjon nr. 87 og 98)

- Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og å forhandle kollektivt.

- Dersom disse rettigheter er begrenset eller under utvikling, skal Leverandøren medvirke til at de ansatte får møte ledelsen for å diskutere lønns- og arbeidsvilkår, uten at dette får negative konsekvenser for arbeiderne.

Leverandøren er forpliktet til å etterleve de krav som fremgår av «Bekreftelse etisk handel» i egen virksomhet, samt bidra til at kravene etterleves hos den eller de underleverandører som medvirker til oppfyllelse av denne avtalen.

2.11.2 Oppfølging

Leverandøren er forpliktet til å etterleve de ovennevnte krav i egen virksomhet, samt bidra til etterlevelse hos den eller de underleverandører som medvirker til oppfyllelse av denne avtalen. På oppfordring fra Kunden skal dette arbeidet dokumenteres innen rimelig tid ved:

- Egenerklæring fra Leverandøren og/eller
- Oppfølgingssamtale med Kunden og/eller
- En uavhengig parts kontroll av arbeidsforholdene på produksjonssted. Velges denne metoden kreves informasjon om hvem som har utført kontrollen, og hvilke inspeksjonsmetoder som er brukt og/eller
- Sertifisering av produsent: SA 8000 eller tilsvarende

Kunden, eller den Kunden bemyndiger, forbeholder seg retten til å gjennomføre anmeldte og uanmeldte kontroller på produksjonsstedet i avtaleperioden. I tilfelle kontroll plikter Leverandøren å oppgi navn og kontaktopplysninger på underleverandører. Kontaktopplysninger behandles konfidensielt.

2.11.3 Brudd

Brudd på punkt 2.11 om Etisk handel innebærer avtalebrudd.

Ved avtalebrudd plikter Leverandøren å rette opp i de påpekte manglene innen den tidsfrist som Kunden bestemmer, så lenge denne ikke er usaklig kort. Rettelsene skal dokumenteres skriftlig og på den måten Kunden bestemmer.

Kunden kan også kreve erstatning eller prisavslag som står i forhold til bruddet, og i forhold til hans økonomiske interesser av at kravene er fulgt.

2.12 Forsikring

Leverandøren plikter å ha ansvarsforsikring. Forsikringen skal dekke erstatningsansvar innenfor de beløpsgrenser som er avtalt. Dersom beløpsgrenser ikke er avtalt, plikter Leverandøren å tegne ansvarsforsikring som er dekkende i forhold til de skader som kan

oppstå med utgangspunkt i oppdragets omfang og art. Forsikringen skal opprettholdes inntil eventuelt erstatningsansvar er bortfalt.

På anmodning fra Kunden skal Leverandøren fremlegge forsikringsbevis for Kundens kontroll. Kundens kontroll fratar ikke Leverandøren risikoen for at forsikringen er dekkende

2.13 Returordning for emballasje

Norsk leverandør (produsent eller importør) skal, dersom det benyttes emballasje, være medlem i en returordning, eller oppfylle forpliktelsen gjennom egen returordning med egen ordning for sluttbehandling, hvor emballasjen blir tatt hånd om på en miljømessig forsvarlig måte (Grønt punkt Norge AS eller tilsvarende returordning). Leverandøren har en selvstendig plikt til å opprettholde medlemskapet i hele avtaleperioden.

3 Kundens plikter og rettigheter

3.1 Kundens medvirkning til oppfyllelse av avtalen

Kunden skal yte slik medvirkning som det er rimelig å vente av ham for at Leverandøren skal kunne oppfylle kjøpet, og overta varen ved å hente eller motta den.

Dersom Kunden ikke kan hente eller motta varen til avtalt tid, skal han uten ugrunnet opphold varsle Leverandøren med beskjed om hvordan Leverandøren skal forholde seg. Leverandøren plikter å dra omsorg for varen frem til levering kan finne sted. Kunden skal betale for varen som opprinnelig avtalt, og erstatte Leverandøren de merkostnader han påføres som følge av endret leveringstid i den utstrekning disse anses rimelige.

Varsel, krav og andre meldinger som skal gis etter avtalen, skal sendes til partenes representanter eller til avtalte adresser. Varsel skal gis skriftlig.

3.2 Taushetsplikt

Partene har taushetsplikt om opplysninger som fremkommer om den annens forretningsmessige eller personlige forhold når det foreligger en berettiget interesse i at opplysningene ikke blir spredt. Dette skal ikke være til hinder for at slike opplysninger gis til andre når dette er nødvendig for gjennomføringen av oppdraget. Det samme gjelder opplysninger som er nødvendige for senere drift og vedlikehold.

3.3 Identifikasjon

Kunden svarer fullt ut for sine ansatte og andre medhjelpere som han benytter for å gjennomføre sine oppgaver etter avtalen.

3.4 Nye produkter

Ved rammeavtaler forbeholder Kunden seg retten til å prøve ut nye produkter i avtaleperioden, også fra andre leverandører dersom dette anses nødvendig og/eller hensiktsmessig.

4 Avrop/bestilling

Avrop kan gjøres av alle som Kunden har gitt fullmakt til å gjøre avrop.

Bestillinger som sendes i e-handel er foretatt av personer som har bestillerfullmakt.

Dersom Leverandøren er usikker på om en person har fullmakt til å gjøre avrop, plikter han å undersøke med Kunden. Dersom avrop er gjort av en person uten fullmakt til å gjøre avrop, og Leverandøren skjønnte eller burde ha skjønnet at slik fullmakt manglet, skal avropet

annulleres slik at Kunden blir stilt som om avropet ikke var skjedd. For slike forhold bærer Leverandøren alle kostnader.

5 Pris og betaling

5.1 Pris

Prisene for varene og eventuelle sideforpliktelser fastsettes i avtalen. Prisene er oppgitt eks. mva. og med valuta i norske kroner. Dersom det ikke er avtalt fastpris, skal oppdraget honoreres etter medgått tid.

5.2 Regulering av prisen

Prisendringer kan skje i samsvar med endring i offentlig regulerte avgifter. Melding om slike prisendringer skal gis til Kunden så tidlig som mulig før ikrafttredelse, med henvisning til den offentlige avgiften det gjelder, samt tidspunkt for når prisregulering trer i kraft.

Etter utløp av første avtaleår kan prisendring som skyldes andre forhold enn endringer i offentlige avgifter, skje. Dokumentasjon fra Leverandøren, hans underleverandører eller produsenter om årsak til prisendring, skal vedlegges. Prisendringen varsles med minst 60 dagers varsel, og trer først i kraft når Kunden har godkjent endringen.

Ved endring av valutakurser ut over +/- 5 %, kan partene forlange forhandlinger om justering av prisene for den valutaavhengige andel av prisgrunnlaget. Leverandøren skal oppgi hvilken valuta og valutadato tilbudet er basert på. Det er kun den valutautsatte delen av prisen som skal justeres.

Dersom Leverandøren har periodevise eller varige tilbud, og prisene i slike tilfeller er lavere enn prisene i avtalen, skal alltid den laveste pris gjelde. Alle enheter som omfattes av avtalen, skal uoppfordret faktureres etter laveste pris.

Kunden skal ha innsynsrett i Leverandørens kalkyler og regnskaper for å kontrollere at avtalte priser og betingelser overholdes. Eventuell kontroll vil bli gjennomført av intern eller ekstern revisor.

5.3 Utgifter og reiser

Prisen inkluderer Leverandørens nødvendige utgifter i forbindelse med leveransen. Tilsvarende gjelder Leverandørens utgifter til deltakelse på møter og befaringer som er nødvendige for å gjennomføre oppdraget, med mindre annet er avtalt.

Leverandørens utgifter og reisetid for lokale reiser er inkludert i prisen. Utgifter i forbindelse med øvrige reiser, pålagt eller forhåndsavtalt med Kunden, dekkes etter statens reiseregulativ. Reisetid for pålagte reiser godtgjøres etter avtalt timesats, begrenset til 8 timer pr. døgn.

5.4 Fakturering

Leverandøren plikter å tilby elektroniske fakturaer i Elektronisk handelsformat (EHF) fra dato for avtaleinngåelse. Den elektroniske fakturaadressen finnes i det nasjonale adresseregisteret Elma. Som Leverandør må det inngås en egen avtale med et aksesspunkt.

På alle fakturaer skal det være oppgitt avtalenummer, ordrenummer, bestillende enhet, bestiller og andre referanser som måtte være avtalt, og det skal klart angis hva beløpet gjelder. Fakturaene skal være tydelige og lesbare. Det skal sendes en faktura pr. ordre.

Kunden har rett til å returnere fakturaer som ikke tilfredsstiller disse kravene. Gebyr og andre former for tillegg aksepteres ikke. Kunden kan gjøre fradrag i mottatt faktura for forskuddsbetaling, omtvistet eller utilstrekkelig dokumentert beløp.

Leverandøren skal innen 90 dager etter at Kunden har akseptert utførelsen av tjenesten, sende slutfaktura. Slutfaktura skal dekke alle Leverandørens krav under avtalen. Krav som ikke er tatt med i slutfakturaen, kan ikke senere gjøres gjeldende.

5.5 Betaling etter medgått tid (regningsarbeid)

Regningsarbeid skal drives rasjonelt og forsvarlig.

Timepris for regningsarbeid skal fastsettes i avtalen. Er timepris ikke avtalt, skal gjengs pris for angjeldende type tjeneste legges til grunn.

Leverandøren skal på forlangende gi et skriftlig estimat over honorar, utlegg og utgifter. Han skal uten ugrunnet opphold varsle Kunden hvis det er grunn til å anta at estimatet vil bli vesentlig overskredet. Kunden skal uten ugrunnet opphold ta stilling til varselet.

Overskridelser som ikke er varslet til Kunden, gir ikke grunnlag for krav om økt honorar.

Leverandøren kan kreve fortløpende betaling for det regningsarbeidet som er utført i løpet av en kalendermåned. Betaling skjer på grunnlag av faktura og de spesifiserte oppgavene som sendes etter punkt 4.4.

Dersom Kunden mener at de spesifiserte oppgavene ikke stemmer med det som faktisk er utført, må han sende skriftlig varsel til Leverandøren innen 30 dager etter at han mottok dem. Varsler ikke Kunden innen fristen, legges oppgavene til grunn for oppgjøret. Dette gjelder ikke dersom oppgavene er uriktige som følge av grov uaktsomhet hos Leverandøren, eller dersom Kunden ikke forstod eller burde forstå at de spesifiserte oppgavene ikke stemmer med det som faktisk er utført.

Kunden er ikke avskåret fra senere å påberope seg at de totale kostnadene ved regningsarbeidet er blitt unødvendig høye på grunn av urasjonell drift eller annet uforsvarlig forhold.

Utgifter Leverandøren har hatt, kan bare kreves refundert dersom det er skrevet inn i avtaledokumentet.

5.6 Betalingsfrist

Betalingsfrist er fri leveringsmåned + 30 dager. Betaling innebærer ingen godkjenning av leveransen. Betalingsfristen regnes fra oppgitt fakturadato på korrekt faktura. Forskudd vil ikke bli utbetalt, med mindre annet er avtalt.

5.7 Eiendomsrettens overgang

Varen blir Kundens eiendom fra og med tidspunktet for korrekt betaling.

Gjelder anskaffelsen programvare, får Kunden fra samme tidspunkt en evigvarende bruksrett til programvaren og tilhørende dokumentasjon.

6 Endringer

Innenfor det som partene med rimelighet kunne forvente da avtalen ble inngått, har Kunden rett til å kreve kvalitetsmessige og/eller kvantitetsmessige endringer i forhold til opprinnelig bestilling eller endrede leveringsfrister. Krav om slike endringer skal fremsettes skriftlig.

Kjøperen skal godskrives for det merarbeid han har ved iverksettelsen av slike endringer, samt for andre direkte kostnader han påføres, i samsvar med det kostnads- og fortjenestenivå som den opprinnelige kjøpesummen er basert på.

Dersom endringer medfører besparelser for Leverandøren, skal disse trekkes fra kjøpesummen på tilsvarende måte.

Hvis partene er uenige om det beløp som skal godskrives eller fratrekkes kjøpesummen som følge av slike endringer, skal Leverandøren likevel iverksette endringen uten å avvente den endelige løsningen av tvisten.

6.1 Spesielt om fristforlengelse

6.1.1 Partenes forhold

En part har rett til fristforlengelse dersom han blir forsinket som følge av hindring som kan henføres til forhold motparten har risikoen for, så som endringer, manglende medvirkning m.m.

6.1.2 Forhold utenfor partenes kontroll (Force Majeure)

En part har rett til fristforlengelse dersom han godtgjør at fremdriften hindres av forhold utenfor hans kontroll, så som overenskomstbestemmelser, streik, lockout eller offentlige forbud eller påbud.

7 Mislighold

7.1 Mangel

Varen har mangel dersom den ikke er i samsvar med kravene i punkt 2.2.

Reglene om mangel gjelder også når varen ikke svarer til opplysninger som Leverandøren gir i sin markedsføring eller ellers har gitt om varen, dens egenskaper eller bruk, og som kan antas å ha innvirket på kjøpet.

Reglene i første ledd gjelder tilsvarende når varen ikke svarer til opplysninger som noen annen enn Leverandøren har gitt på varens innpakning, i annonse eller annen markedsføring på vegne av Leverandøren eller tidligere salgsledd. Dette gjelder ikke dersom Leverandøren verken visste eller burde ha visst at opplysningen var gitt.

Reglene i første og annet ledd gjelder ikke når opplysningen i tide er rettet på en tydelig måte.

7.1.1 Kjøperens undersøkelsesplikt før/ved avtaleinngåelse

Kunden kan ikke gjøre gjeldende mangel som han kjente eller måtte kjenne til ved avtaleinngåelsen.

Har Kunden før avtaleinngåelsen undersøkt varen, eller uten rimelig grunn unnlatt å etterkomme Leverandørens oppfordring om å undersøke den, kan Kunden ikke gjøre gjeldende noe som han burde ha oppdaget ved undersøkelsen, med mindre Leverandøren har handlet grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro.

Regelen i 1. og 2. ledd gjelder tilsvarende når Leverandøren før avtaleinngåelsen er gitt anledning til å undersøke en prøve, og mangelen angår en egenskap som skulle fremgå av prøven.

7.1.2 Tidspunkt for mangel

Ved bedømmelse av om varen har mangel, skal det tidspunktet da risikoen går over på Kunden legges til grunn, selv om mangelen først viser seg senere.

Leverandøren svarer også for mangel som oppstår senere dersom den skyldes avtalebrudd fra hans side. Det samme gjelder dersom Leverandøren ved garanti eller på annen måte har påtatt seg ansvar for at varen vil ha angitte egenskaper eller være egnet til vanlig bruk eller en særlig bruksmåte i et tidsrom etter leveringen.

Dersom Leverandøren ikke innen rimelig tid foretar det nødvendige for å avhjelpe mangelen, har Kunden rett til å heve kjøpet dersom mangelen har vesentlig betydning for avtalens oppfyllelse. Dersom avtalen ikke heves eller dersom mangelen ikke er vesentlig, kan Kunden enten la mangelen avhjelpe for Leverandørens regning eller kreve prisavslag.

7.1.3 Kundens undersøkelse etter levering

Etter levering skal Kunden så snart han etter forholdene har rimelig anledning til det, undersøke varen slik god skikk tilsier.

Er det avtalt at varen skal transporteres fra leveringsstedet, kan Kunden vente med å undersøke den til den er kommet frem til bestemmelsesstedet.

Endrer Kunden bestemmelsessted mens varen er underveis, eller sender han den videre uten at han har hatt rimelig anledning til å undersøke den, og Leverandøren ved kjøpet kjente eller burde ha kjent til muligheten for slik omdirigering eller videresending, kan undersøkelsen utsettes til varen er kommet fram til det nye bestemmelsesstedet.

7.1.4 Reklamasjon

Kunden taper sin rett til å gjøre en mangel gjeldende dersom han ikke innen rimelig tid etter at han oppdaget eller burde ha oppdaget den, varsler Leverandøren om hva slags mangel det gjelder.

Med mindre Leverandøren ved garanti eller annen avtale har påtatt seg ansvar for mangler i lengre tid, utløper fristen for å reklamere to år etter den dag Kunden overtok varen. For utskiftede eller reparerte deler løper en tilsvarende ny reklamasjonsfrist regnet fra tidspunktet da utskiftningen eller reparasjonen ble foretatt.

Reklamasjonsfristene løper ikke så lenge det leverte er ute av drift som følge av utbedringer som er nødvendige for at Leverandøren skal oppfylle avtalen.

7.1.5 Unntak fra reklamasjonsreglene

Uansett bestemmelsene i punktene 6.1.3 og 6.1.4 kan Kunden gjøre mangelen gjeldende dersom Leverandøren har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro.

7.1.6 Sanksjoner ved mangler

Dersom det foreligger en mangel og denne ikke skyldes Kunden eller forhold på hans side, kan han kreve retting, omlevering, prisavslag, heving og erstatning, samt holde kjøpesummen tilbake.

Kundens rett til erstatning faller ikke bort ved at han gjør gjeldende andre krav eller ved at disse ikke kan gjøres gjeldende.

For andre feil ved Leverandørens oppfyllelse gjelder reglene om mangler så langt de passer.

7.1.7 Krav på retting og omlevering (avhjelp)

Kunden kan kreve at Leverandøren uten ugrunnet opphold, og for egen regning, retter mangelen dersom dette kan skje uten å volde Leverandøren urimelig kostnad eller ulempe. Leverandøren kan isteden foreta omlevering etter punkt 6.1.9.

Kunden kan kreve omlevering når mangelen er vesentlig. Dette gjelder ikke dersom det foreligger hindring eller misforhold som nevnt i punkt 6.2.1.

Oppfyller ikke Leverandøren sin plikt til å rette eller omlevere, kan Kunden kreve erstatning for sine forsvarlige utgifter ved å få mangelen rettet.

7.1.8 Melding om krav på retting eller omlevering (avhjelp)

Kunden taper sitt krav på retting eller omlevering dersom han ikke varsler Leverandøren om kravet sammen med reklamasjonen etter punkt 6.1.4 eller innen rimelig tid deretter. Kunden har likevel kravet i behold dersom Leverandøren har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro.

7.1.9 Leverandørens rett til retting eller omlevering (avhjelp)

Selv om Kunden ikke krever det, kan Leverandøren for egen kostnad rette mangelen eller foreta omlevering når dette kan skje uten vesentlig ulempe for Kunden og uten risiko for at Kunden ikke får dekket sine utlegg av Leverandøren.

Dersom Leverandøren spør om Kunden vil godta retting eller omlevering, eller varsler Kunden om at han vil rette eller omlevere innen en angitt tid, men Kunden ikke svarer innen rimelig tid etter at han har fått meldingen, kan Leverandøren foreta rettingen eller omleveringen innen den tid som er angitt.

Leverandøren kan ikke gjøre gjeldende at han ikke har fått anledning til å rette eller omlevere dersom Kunden har sørget for å få rettet mangelen, og det etter forholdene ville være urimelig å kreve at han ventet på Leverandørens retting eller omlevering.

7.1.10 Prisavslag eller heving etter manglende avhjelp

Dersom retting eller omlevering ikke kommer på tale eller blir foretatt innen rimelig tid etter at Kunden har klaget over mangelen, kan Kunden kreve prisavslag eller heve kjøpet etter punktene 6.1.6.2 eller 6.1.6.3. Dette gjelder ikke dersom Kunden avslår avhjelp som han plikter å motta.

7.1.11 Prisavslag

Har varen mangel, kan Kunden kreve prisavslag slik at forholdet mellom nedsatt og avtalt pris svarer til forholdet mellom varens verdi i mangelfull og avtalemessig stand på leveringstiden.

7.1.12 Heving

En part har rett til å heve avtalen dersom den annen part vesentlig misligholder sine forpliktelser, eller det er klart at slikt mislighold vil inntre. Før heving skjer, skal det gis en rimelig frist til å rette forholdet. Kunden kan ikke heve mens tilleggsfristen løper, med mindre Leverandøren har sagt at han ikke vil oppfylle.

Dersom Leverandørens virksomhet åpnes for gjeldsforhandlinger, akkord eller konkurs eller hvis annen form for kreditorstyring gjør seg gjeldende, har Kunden rett til å heve avtalen med øyeblikkelig virkning. Det samme gjelder dersom Leverandørens godkjenning for levering av varene opphører.

Dersom Leverandøren ikke overholder forpliktelsene i punkt 2.8 om Krav til lønns- og arbeidsvilkår, er dette å anse som et vesentlig mislighold, som gir Kunden automatisk rett til å heve avtalen.

Ved vesentlige brudd på punkt 2.11 om etisk handel, eller ved manglende oppretting, kan Kunden heve avtalen.

7.1.13 Erstatning

Kunden kan kreve erstatning for det tap han lider som følge av mangel ved varen.

Reglene i 1. ledd omfatter ikke slikt indirekte tap som nevnt i § 67 (2) i kjøpsloven. I internasjonale kjøp omfatter reglene likevel også indirekte tap for så vidt annet ikke følger av § 70 (3) i kjøpsloven.

Kunden kan i alle hove kreve erstatning dersom mangelen eller tapet skyldes grov uaktsomhet eller forsett fra Leverandørens side, eller varen allerede på avtaletidspunktet avvek fra det som er tilsikret av Leverandøren.

Erstatningen er begrenset til et beløp som tilsvarer total avtalesum. Denne begrensning gjelder ikke hvis Leverandøren eller noen han svarer for har utvist grov uaktsomhet eller forsett.

7.2 Forsinkelse

Det foreligger forsinkelse dersom varen ikke blir levert på avtalt leveringssted innen fristen eller hvis varen ikke blir levert i det hele tatt. Det samme gjelder hvis det før leveringstidspunktet er klart at forsinket levering vil finne sted.

Ved forsinkelse kan Kunden kreve oppfyllelse, dagmulkt, heving og erstatning, samt holde kjøpesummen tilbake etter punktene 6.2.1 til 6.2.5.

7.2.1 Rett til oppfyllelse

Kunden kan fastholde kjøpet og kreve oppfyllelse med mindre det foreligger en hindring som Leverandøren ikke kan overvinne, eller oppfyllelse vil medføre så stor ulempe eller kostnad for Leverandøren at det står i vesentlig misforhold til Kundens interesse i at Leverandøren oppfyller.

Faller vanskene bort innen rimelig tid, kan Kunden kreve oppfyllelse når dette ikke etter den tid som er gått, vil være vesentlig mer tyngende eller få en annen karakter enn Leverandøren kunne forutse, eller det for øvrig vil være urimelig å kreve oppfyllelse.

Kunden taper sin rett til å kreve oppfyllelse om han venter urimelig lenge med å fremme kravet.

7.2.2 Dagmulkt

Ved forsinkelse beregnes dagmulkt automatisk fra første dag.

Leverandøren skal betale dagmulkt etter de satser som er angitt i avtalen. Dersom annet ikke er avtalt, er dagmulkten 1,5 % av den totale avtalesum, eksklusive merverdiavgift, minimum kr 1.000,- pr. virkedag. Leverandørens samlede dagmulktsansvar er begrenset til 15 % av den forsinkede del av leveransen.

Ved rammeavtale vil dagmulktens størrelse beregnes til 0,5 % av verdien av den forsinkede del av leveransen pr. virkedag forsinkelsen varer, oppad begrenset til 15 % av totalsummen til den forsinkede del av leveransen.

Dagmulkten slutter å løpe når det som skal utføres innen tidsfristen er utført. Ansvarsbegrensningen gjelder ikke dersom forsinkelsen har sin årsak i forsett eller grov uaktsomhet hos Leverandøren eller noen han svarer for.

Når forsinkelsen har vart så lenge at maksimalt dagmulktbeløp er nådd, foreligger det vesentlig avtalebrudd som gir Kunden rett til å heve avtalen.

Valg av dagmulkt skal ikke være til hinder for at Kunden i tillegg krever erstatning for å få dekket tap som viser seg å bli større enn det som dekkes av dagmulkten. Betalt dagmulkt skal gå til fradrag i erstatningen i den utstrekning den gjelder samme forhold.

7.2.3 Heving

Kunden kan heve avtalen når forsinkelsen medfører vesentlig avtalebrudd.

Avtalen kan også heves dersom Leverandøren ikke leverer innen en rimelig tilleggsfrist for oppfyllelse som Kunden har fastsatt.

Kunden kan ikke heve mens tilleggsfristen løper, med mindre Leverandøren har varslet at han ikke vil oppfylle innen fristen.

7.2.3.1 Tilvirkningskjøp

Gjelder avtalen en ting som skal tilvirkes særskilt for Kunden etter hans oppgaver eller ønsker, og kan Leverandøren derfor ikke uten vesentlig tap disponere varen på annen måte, kan Kunden bare heve dersom forsinkelsen medfører at hans formål med kjøpet blir vesentlig forfeilet. Bestemmelsen her gjelder ikke internasjonale kjøp.

7.2.3.2 Frist for å heve

Er varen levert for sent, kan Kunden ikke heve avtale med mindre han gir Leverandøren melding om kravet innen rimelig tid etter at han fikk vite om leveringen.

7.2.3.3 Gjeldsforhandlinger, akkord, konkurs eller lignende

Dersom Leverandørens virksomhet åpnes for gjeldsforhandlinger, akkord eller konkurs, eller annen form for kreditorstyring gjør seg gjeldende, har Kunden rett til å heve avtalen med øyeblikkelig virkning. Det samme gjelder dersom Leverandørens godkjenning for levering av varene opphører.

7.2.4 Erstatning

Kunden kan kreve erstatning for det tap han lider som følge av forsinkelse fra Leverandørens side. Dette gjelder likevel ikke så langt Leverandøren godtgjør at forsinkelsen skyldes hindring utenfor hans kontroll som han ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning ved avtaleinngåelsen eller ha unngått eller overvunnet virkningene av.

Beror forsinkelsen på tredjemann som Leverandøren har gitt i oppdrag helt eller delvis å oppfylle avtalen, er Leverandøren fri for ansvar bare om også tredjemann vil være fritatt etter regelen i første ledd. Det samme gjelder om forsinkelsen beror på en underleverandør som Leverandøren har brukt, eller på noen annen i tidligere salgsledd.

Leverandøren er ansvarsfri så lenge hindringen virker. Faller hindringen bort, kan ansvar gjøres gjeldende dersom Leverandøren da plikter å oppfylle, men ikke gjør det.

Reglene foran under dette punktet omfatter ikke slikt indirekte tap som nevnt i § 67 (2) i kjøpsloven. I internasjonale kjøp omfatter reglene likevel også indirekte tap for så vidt ikke annet følger av § 70 (3) i kjøpsloven.

Kunden kan i alle tilfelle kreve erstatning dersom forsinkelsen eller tapet skyldes grov uaktsomhet eller forsett fra Leverandørens side.

Erstatningen er begrenset til et beløp som tilsvarer total avtalesum. Denne begrensning gjelder ikke hvis Leverandøren eller noen han svarer for har utvist grov uaktsomhet eller forsett.

Hindres Leverandøren i å oppfylle avtalen til rett tid, skal han varsle Kunden om hindringen og dens virkning på muligheten for å oppfylle. Får Kunden ikke slikt varsel innen rimelig tid etter at Leverandøren fikk eller burde fått kjennskap til hindringen, kan Kunden kreve erstattet tap som kunne vært unngått om han hadde fått meldingen i tide.

7.3 Tilbakeholdsrett

Har Kunden krav som følger av Leverandørens avtalebrudd, kan Kunden holde tilbake så mye av kjøpesummen som vil sikre at han får kravet dekket.

Er et erstatningskrav omtvistet, kan tilbakeholdsrett eller motregning ikke finne sted dersom Leverandøren stiller betryggende sikkerhet i form av en selvskyldnerkausjon fra bank eller annen finansinstitusjon. Som betryggende sikkerhet regnes også erklæring fra forsikringsselskap om at den påståtte skade er dekket av forsikringen.

Dersom det er avtalt at Leverandøren skal stille bankgaranti, plikter ikke Kunden å foreta utbetalinger før han har mottatt slik garanti.

Dersom Leverandøren ikke overholder bestemmelsene i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige avtaler, fastsatt ved Kgl. res. Av 8. februar 2008 med hjemmel i lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 11a med tilhørende endringer, har Kunden rett til å holde tilbake deler av avtalesummen til det er dokumentert at forholdene er i orden. Beløpet som blir tilbakeholdt skal svare til to ganger innsparingen for arbeidsgiveren. Dersom ikke slik forhold blir rettet opp uten ugrunnet opphold, er forholdet å anse som et vesentlig mislighold av avtalen som medfører hevingsrett for Kunden, jf. punkt 6.1.6.3.

For øvrig plikter Kunden å betale uomtvistede krav innen de avtalte tidsfrister.

7.4 Betalingsmislighold

Ved forsinket betaling kan Leverandøren kreve forsinkelsesrente i henhold til den til enhver tid gjeldende lov om renter ved forsinket betaling. Renteberegning aksepteres ikke dersom for sen innbetaling fra Kunden skyldes mangelfull leveranse eller uoverensstemmende dokumentasjon, pakkseddel, følgebrev, faktura etc. fra Leverandøren, eller kvalitetssvikt i leveransen. Dersom Leverandøren benytter seg av factoringavtale, skal dette opplyses i tilbudet. Leverandøren er forpliktet til å informere factoringsselskapet om at de inngåtte betingelser er gjeldende.

Dersom Kunden ikke betaler eller oppfyller sine øvrige plikter etter avtalen, og dette ikke beror på Leverandøren eller forhold på hans side, kan Leverandøren kreve oppfyllelse, heving og erstatning etter kapittel VII i kjøpsloven.

8 Oppsigelse

Begge parter kan si opp avtalen med 3 måneders skriftlig varsel dersom det foreligger saklig grunn.

9 Tvister og rettsvalg

Enhver tvist mellom partene om avtaleforholdet som ikke løses i minnelighet avgjøres ved ordinær rettergang. Verneting er Kristiansand tingrett. Ved løsning av tvister skal norsk rett legges til grunn.